

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

**Besluit van
tot wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft,
het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector en het Besluit financiële
markten BES (Wijzigingsbesluit financiële markten 2018)**

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van [•datum], [•kenmerk], directie Financiële Markten;

Gelet op de artikelen 4:9, derde lid, 4:14, eerste lid, 4:16, derde lid, 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, vierde en vijfde lid, 4:24 en 4:25, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht en artikel 3:17, vijfde lid, van de Wet financiële markten BES;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [•datum], nr. [•kenmerk]);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van [•datum], [•kenmerk], directie Financiële Markten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het **Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft** wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 11, vierde lid, derde volzin, komt te luiden: Het eerstvolgende periodieke examen in het kader van permanente educatie wordt vervolgens afgelegd in de PE-periode volgend op die waarin het bijzondere examen is afgelegd.

B

In de aanhef van artikel 34 wordt "beheerder van een icbe, of icbe" vervangen door: beheerder van een icbe of icbe.

C

In artikel 38, eerste lid, onderdeel a, wordt telkens "de beheerder van de icbe, de door de beheerder beheerde maatschappij voor collectieve belegging in effecten" vervangen door: de beheerder van de icbe.

D

In artikel 68a, vierde lid, wordt na "de ter zake geldende voorwaarden" ingevoegd: of een beroep te doen op andere maatregelen als bedoeld in artikel 126, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek.

E

In artikel 80b, tweede lid, wordt "het eerste lid, onderdeel c," vervangen door: artikel 80a, eerste lid, aanhef en onderdeel c,.

F

Na artikel 81c wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 81ca

1. Een aanbieder van hypothecair krediet die voorafgaande aan het aflopen van de rentevastperiode de debetrentevoet van een overeenkomst inzake hypothecair krediet wijzigt, rekent hiervoor geen vergoeding die hoger is dan het financiële nadeel dat de aanbieder heeft door het wijzigen van deze debetrentevoet.
2. De aanbieder van hypothecair krediet verstrekt aan de consument die voornemens is de debetrentevoet van een overeenkomst inzake hypothecair krediet voorafgaande aan het aflopen van de rentevastperiode te wijzigen een berekening van de aan de aanbieder te betalen vergoeding voor het wijzigen van die debetrentevoet en de bij de berekening gehanteerde hypothesen.
3. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de berekening van de vergoeding, bedoeld in het tweede lid.

ARTIKEL II

In artikel 10 van het **Besluit bestuurlijke boetes financiële sector** wordt in de opsomming van artikelen uit het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen "5:25m, eerste, tweede, vijfde en zevende lid" vervangen door: 5:25m, eerste, tweede, vijfde, zesde en zevende lid.

ARTIKEL III

Aan artikel 4:19 van het **Besluit financiële markten BES** wordt, onder vernummering van het derde tot vierde lid, een lid ingevoegd, luidende:

3. Het eerste lid is niet van toepassing op actiefposten in de vorm van schatkistpapier van de federale overheid van de Verenigde Staten van Amerika met een looptijd van minder dan drie maanden.

ARTIKEL IV

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL V

Dit besluit wordt aangehaald als: Wijzigingsbesluit financiële markten 2018.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Financiën,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

§ 1. Inleiding

Dit besluit is een verzamelbesluit waarmee een aantal wijzigingen wordt aangebracht in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo), het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector en het Besluit financiële markten BES (Bfm BES). Ook wordt een aantal technische wijzigingen aangebracht in genoemde algemene maatregelen van bestuur.

§ 2. Vergoeding voor wijziging debetrentevoet

De richtlijn hypothecair krediet¹ regelt dat aanbieders van hypothecair krediet aan consumenten geen vergoeding in rekening mogen brengen voor vervroegde aflossing van het krediet die hoger is dan het financiële nadeel dat de aanbieder als gevolg daarvan heeft. Deze bepaling is in het BGfo geïmplementeerd. Naast de mogelijkheid om vervroegd af te lossen bieden sommige banken consumenten ook de mogelijkheid aan om gedurende een rentevastperiode een nieuwe debetrente overeen te komen. Dit kan bijvoorbeeld interessant zijn wanneer de geldende debetrente voor een bepaalde periode (veel) lager is dan de overeengekomen debetrente. Bij het (enkel) wijzigen van de debetrentevoet is er geen sprake van vervroegde aflossing en is het verbod om meer dan het financiële nadeel in rekening te brengen bij vervroegde aflossing niet van toepassing. In antwoord op Kamervragen van het lid Ronnes (CDA) heeft mijn voorganger aangegeven dat het onwenselijk is als aanbieders van krediet vergoedingen in rekening mogen brengen die hoger zijn dan het financiële nadeel. Dit wijzigingsbesluit bevat daarom onder meer een wijziging van het BGfo die er in voorziet dat aanbieders van krediet geen vergoeding mogen vragen die hoger is dan het financiële nadeel dat de aanbieder heeft doordat de overeenkomst inzake de debetrentevoet en rentevastperiode bij een hypothecair krediet voorafgaand aan het verstrijken van de looptijd van die overeenkomst wordt beëindigd.

Op grond van artikel 4:25, derde lid, van de Wet op het financieel toezicht (Wft) dient deze wijziging van het BGfo aan de beide kamers der Staten-Generaal te worden voorgelegd. Hierna wordt in paragraaf 5 nader ingegaan op deze voorhangprocedure.

§ 3. Hypothecaire kredieten in vreemde valuta

Ter implementatie van artikel 23, eerste lid, van de richtlijn hypothecair krediet in het Burgerlijk Wetboek (BW) is er voor gekozen om banken de mogelijkheid te geven om te kiezen om, in het geval een wisselkoersrisico wordt verwezenlijkt in een overeenkomst inzake hypothecair krediet die in een vreemde valuta is aangegaan, aan consumenten aan te bieden dat ofwel de overeenkomst wordt omgezet naar een andere valuta ofwel zij een beroep kunnen doen op andere maatregelen op grond waarvan het wisselkoersrisico wordt beperkt. Het BGfo bevatte, corresponderend met de regeling in

¹ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (*PbEU* 2017, L 60).

het BW, de plicht om consumenten te informeren over de mogelijkheden die de consument heeft wanneer het wisselkoersrisico wordt verwezenlijkt. Deze bepaling kan echter de indruk wekken dat consumenten die een hypothecair krediet zijn aangegaan in vreemde valuta in alle gevallen het recht hadden om de valuta van de kredietovereenkomst om te zetten naar een andere valuta. Dit wijzigingsbesluit bevat daarom een wijziging in het BGfo die erin voorziet duidelijkheid te verschaffen dat de aanbieders van hypothecair krediet die hypothecaire kredieten in vreemde valuta aanbieden kunnen kiezen welke van de twee mogelijkheden zij aanbieden.

§ 4. Wijziging Bfm BES i.v.m. grote posities

Omdat het risicovol is als kredietinstellingen grote vorderingen hebben op één wederpartij of groep van wederpartijen kent het Bfm BES in artikel 4:19 een regeling voor grote posities van kredietinstellingen. Deze regeling houdt in dat kredietinstellingen ten hoogste 25 procent van hun toetsingsvermogen bij een wederpartij als vordering open mogen hebben staan. Op deze regel bestaan geen generieke uitzonderingen. De Nederlandsche Bank (DNB) kan wel voor een beperkte duur ontheffing van deze regeling verlenen.

In de praktijk is gebleken dat het in het Caribisch gebied niet altijd mogelijk is voor een kredietinstelling om haar vermogen te spreiden over verschillende andere instellingen. Dit betekent dat de betrokken instelling een ontheffing moet vragen bij DNB. Deze ontheffing is tijdelijk, terwijl de factoren waardoor niet voldaan kan worden een permanent karakter kunnen hebben. Het gaat dan onder meer om de situatie waarin een bank veel liquide middelen heeft, er relatief weinig kredietverstrekking aan het bedrijfsleven plaats vindt en er een beperkt aantal correspondentbanken beschikbaar is om het vermogen te stallen. In het Europese deel van Nederland bestaat eveneens een regeling voor grote posities van kredietinstellingen. Deze is geregeld in artikel 395 van de verordening kapitaalvereisten.² In die verordening is echter voorzien in een aantal vrijstellingen (artikel 400). Het gaat dan onder meer om vorderingen op overheden of op de eigen centrale bank. Deze worden als minder risicovol beschouwd. In Caribisch Nederland bestaan deze vrijstellingen niet.

Voor Caribisch Nederland kan echter een uitzondering op de 25%-regel worden gemaakt voor vorderingen op de federale overheid van de Verenigde Staten van Amerika (US Federal Government Treasury Bills). Het risico op deze vorderingen is zeer laag. Daarbij komt dat de valuta in Caribisch Nederland de dollar is en het zodoende vorderingen betreft op het uitgevende land van deze valuta. Omdat te voorzien is dat ook in de toekomst niet alle banken aan de grote positieregeling zullen kunnen voldoen, wordt deze uitzondering nu in het Bfm BES opgenomen. Met deze uitzondering bestaat er voor kredietinstellingen altijd een mogelijkheid om tegen een beperkt risico een waarde van meer dan 25 procent van het toetsingsvermogen elders onder te brengen. De regeling sluit daarmee ook aan op de regeling in het Europese deel van Nederland.

² Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (*PbEU* 2013, L 176).

§ 5. Regeldruk

De voorgestelde wijzigingen brengen geen administratieve lasten en nalevingskosten met zich mee.

§ 6. Voorhangprocedure

Met dit wijzigingsbesluit wordt een nieuw artikel 81ca ingevoegd in het BGfo. Dit artikel over de vergoeding bij het voortijdig aanpassen van de debetrentevoet vindt zijn grondslag in artikel 4:25, eerste lid, van de Wft. Op grond van artikel 4:25, derde lid, Wft dient het ontwerp van het nieuwe artikel 81ca BGfo gedurende vier weken aan beide kamers der Staten-Generaal overgelegd te worden voordat het ter advisering aan de Raad van State wordt voorgedragen. Deze voorhangprocedure is in 2004 bij amendement aan artikel 38 van de Wet financiële dienstverlening (de voorloper van de Wft) toegevoegd in verband met het belang van regels die betrekking hebben op de zorgplicht.³

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de voorhangprocedure m.b.t. het nieuwe artikel 81ca BGfo.

[•]

§ 7. Consultatie

[•]

Artikelsgewijs

ARTIKEL I

A

In artikel 11, vierde lid, van het Bgfo is opgenomen dat de bevoegdheid om te mogen adviseren herleeft indien de houder van een diploma of erkenning met goed gevolg een bijzonder examen aflegt. Na het behalen van het bijzonder examen dient de houder van een diploma of erkenning weer periodiek een examen in het kader van permanente educatie (PE-examen) af te leggen. Omdat er niet meer wordt gewerkt met individuele PE-termijnen van 36 maanden maar met vaste PE-perioden is de laatste volzin van het vierde lid aangepast.

B

Dit betreft een omissie die hiermee wordt hersteld.

C

³ Kamerstukken II 2004/05, 29507, nr. 27.

Aangezien de definitie van een icbe in artikel 1:1 van de Wft eveneens een maatschappij voor collectieve belegging in effecten omvat, kan “de door de beheerder beheerde maatschappij voor collectieve belegging in effecten” vervallen.

D

Artikel 68a, vierde lid, bevat, ter implementatie van artikel 23, vierde lid, van de richtlijn hypothecair krediet, de verplichting om de consument te informeren over de mogelijkheid om de valuta van een kredietovereenkomst om te zetten in een andere valuta wanneer een bepaald wisselkoersrisico zich had verwezenlijkt. Met de mogelijkheid voor banken om aan consumenten aan te bieden dat zij een beroep mogen doen op andere maatregelen werd in deze informatieplicht geen rekening gehouden. Met onderhavige wijzigingsopdracht wordt dat probleem ondervangen.

E

In het tweede lid van artikel 80b van het BGfo wordt verwezen naar het eerste lid, onderdeel c. Bedoeld is te verwijzen naar het eerste lid, onderdeel van artikel 80a. Deze omissie wordt door middel van deze wijzigingsopdracht geheeld.

F

In het eerste lid van het nieuwe artikel 81ca wordt geregeld dat de aanbieder van hypothecair krediet geen vergoeding mag vragen die hoger is dan het financiële nadeel dat de aanbieder heeft doordat de debetrentevoet in de overeenkomst inzake hypothecair krediet voorafgaande aan het aflopen van de rentevastperiode wordt gewijzigd op verzoek van de consument. De vergoeding voor het wijzigen van de vaste debetrentevoet kan ineens keer worden voldaan maar kan bij een aantal aanbieders ook gespreid worden voldaan, bijvoorbeeld door middel van rentemiddeling. De vergoeding mag geen (verkapte) boete voor de consument inhouden en kan alleen betrekking hebben op de kosten van de aanbieder van hypothecair krediet die rechtstreeks voortvloeien uit het wijzigen van de vaste debetrentevoet. De kosten kunnen bijvoorbeeld het rentenadeel betreffen dat ziet op het tussentijds wijzigen van de huidige debetrentevoet. In dat geval mag enkel het reële rentenadeel in rekening worden gebracht.

Bij het betalen van een vergoeding in één keer ligt het voor de hand dat wordt aangesloten bij de regels voor het vervroegd aflossen van een hypothecair krediet zoals opgenomen in artikel 81c. Bij gespreide betaling van de vergoeding kan de opbouw van het financiële nadeel van de aanbieder van hypothecair krediet echter uit andere componenten bestaan dan wanneer de vergoeding ineens wordt betaald. De aanbieder van hypothecair krediet heeft in zo'n geval, in tegenstelling tot wanneer sprake is van vergoeding ineens, immers over een langere periode geen beschikking over het verschuldigde bedrag. In geen geval mag er echter meer in rekening worden gebracht dan het financiële nadeel en dient de berekening van het financiële nadeel aan de consument te worden verstrekt. Die berekening moet eerlijk en voldoende transparant zijn om de consument in staat te stellen het financiële nadeel te begrijpen. Dit wordt in het tweede lid geregeld. Mocht het voortijdig beëindigen van de rentevastperiode

gepaard gaan met een vervroegde aflossing van het hypothecair krediet, dan zijn de regels van artikel 81c van toepassing en niet de regels van artikel 81ca.

In de praktijk is gebleken dat er onduidelijkheden over dergelijke berekeningen kunnen bestaan. Daarom wordt er, evenals het geval is bij de berekening van de vergoeding bij vervroegde aflossing, in het derde lid geregeld dat de AFM nadere regels kan stellen met betrekking tot de berekening van de vergoeding.

ARTIKEL II

Met deze wijzigingsopdracht wordt artikel 5:25m, zesde lid, Wft aan de opsomming in artikel 10 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector toegevoegd. Artikel 5:25m, zesde lid, Wft bevat het verbod voor uitgevende instellingen om kosten in rekening te brengen voor het algemeen verkrijgbaar stellen van gereguleerde informatie. Overtreding van dat artikellid wordt beboetbaar met een boete in de tweede categorie.

ARTIKEL III

Met het nieuwe derde lid is een uitzondering opgenomen voor vorderingen op Amerikaans schatkistpapier (United States Federal Government Treasury Bills). Het moet dan gaan om schatkistpapier met een looptijd van ten hoogste drie maanden. Bij deze looptijd is het renterisico beperkt. Bij een langere looptijd wordt de waardering van de vordering meer afhankelijk van (veranderingen in de) rentestand. Op de posten op de balans van een kredietinstelling die dit schatkistpapier betreffen, zijn de regels in het eerste lid van artikel 4:19 niet van toepassing. Dit betekent dat een dergelijke vordering meer dan 25 procent van het toetsingsvermogen mag bedragen. Voor deze posten hoeft derhalve geen ontheffing meer verleend te worden door DNB.

De Minister van Financiën,